

DE MIEDBRINGER

STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

DE MIEDBRINGER

Contact- en mededelingenblad nummer 24-04-219 van de
STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

Voorzitter Jan Willem Spanjer, Herenweg 115, 2105 MG Heemstede
Tel. 06-54964969, E-mail: spanjer@spanjeradvocaat.nl

2

Secretaris Jaap Smit, Lies 73, 8895 KS Lies
Tel. 0562-448336. E-mail: sjoekedam@planet.nl

Penningmeester Janna Lettinga-Mier, Burg. Mentzstraat 30
8881 AL West-Terschelling
Tel. 0562-442775. Email: janna.lettinga@hetnet.nl

Redactie Gerard Muiser, Westerdam 6,
8891 GM Midsland,
E-mail: gmuiser@telfort.nl

Donateurs- Zie Penningmeester
Administratie

Stichting Ons Schellingerland is een ANBI geregistreerde stichting.

Rabobank: NL 50 RABO 03.25.57.99.46

t.n.v. Stichting Ons Schellingerland,

Burg. Mentzstraat 30 8881 AL West-Terschelling.

www.sos-terschelling.nl

In dit nummer:

ISSN 1380-9431

Van de redactie	3
Van de voorzitter	4
Donaties, legaten of eenmalige gift	6
Kwartaaljournaal	6
Jaarverslag 2023	10
Seinpaal, stand van zaken	16
Onderhoud Strieper Kerkhof	18
Kaapje op de Boschplaat	20
Nieuw verschenen: het Meslânzer Woardeboek	22
<i>Luchtfoto: Gerrit Bart Volgers: Seinpaalduin</i>	

Van de redactie

Nieuwe ronde, nieuwe kansen. Het eerste nummer van De Miedbringer van het nieuwe jaar 2024 ligt voor u. Op het oude jaar 2023 wordt door onze secretaris Jaap Smit in deze editie teruggeblikt via het jaarverslag. Een bewogen jaar, zoals u zult lezen.

Ook in deze Miedbringer, zoals u al had verwacht, een fraaie luchtfoto van onze trouwe Terschellinger donateur Gerrit Bart Volgers. Hierop is onder meer de seinpaal te zien, die op initiatief van SOS wordt gerenoveerd. Secretaris Jaap Smit licht ons in over de stand van zaken.

Voorzitter Spanjer noemt in zijn voorwoord zaken, die op Terschelling spelen en SOS aangaan. En hij benadrukt zaken, die door onze stichting gesteund worden, zoals via financiële bijdragen aan de totstandkoming van Terschellinger boeken.

Voorts nog meer bijdragen van secretaris Smit, zoals het kwartaaljournaal en het jaarverslag over 2023 en artikeltjes over de ANBI-status van SOS, het Strieper kerkhof en de kleine kaap op de Boschplaat, allebei onder beheer van SOS.

Het blijft een lastige opgave, het actualiseren van onze website sos-terschelling.nl. Een hele toer, die helaas niet regelmatig lukt. Het is en blijft vrijwilligerswerk, hulp is nog steeds welkom. Toch blijft het raadzaam af en toe deze site te raadplegen, omdat er van tijd tot tijd items op staan, die niet meer in de meest actuele Miedbringer konden worden opgenomen. Verder is de site als archief van belang, omdat alle Miedbringers van de laatste negen jaar, sinds 2015, daar gelezen kunnen worden, alsmede berichten van jaren geleden.

Veel lees- en kijkplezier toegewenst, evenals een goede lente en zomer. De volgende Miedbringer staat gepland in augustus, met daarin onder meer de aankondiging van de jaarlijkse donateursvergadering.

*Gerard Muiser, bestuurslid van SOS
en eindredacteur van het contact- en mededelingenblad De Miedbringer*

Van de voorzitter

Regelmatig krijg ik te horen dat S.O.S. overal tegen is. Het lijkt mij dan ook goed nog eens te duiden waar S.O.S. allemaal vóór is, want S.O.S. zet zich in voor het behoud van het ‘Terschellinger Eigene’ en dat betekent niet alleen protest tegen ontwikkelingen die het eigene aantasten, maar ook ondersteuning van projecten die belangrijk zijn voor het behoud van het Terschellinger karakter.

Zo is er onder meer financieel bijgedragen aan de totstandkoming van het Meslânzer Woordenboek, dat werd gepresenteerd op 14 maart jl. in het Wapen van Terschelling. De Leeuwarder Courant heeft aan dit woordenboek ook uitgebreid aandacht besteed in de krant van 9 maart jl. met als titel: ‘Terschellinger dialect gered’. In het artikel wordt ook aandacht besteed aan het Aasters en het Westers. Ook wordt er in het artikel verwezen naar een quiz op www.lc.nl/meslanzer, waar je je kennis van het Meslânzers kan testen. Je kan dan raden wat scheinsprúten, tsúút en andere Meslânzer woorden betekenen.

Over het wapen van Terschelling gesproken: S.O.S. heeft ook een financiële bijdrage geleverd voor de uitgave van het boek ‘Het Wapen van Terschelling’, geschreven door Henjo Hekman die een diepgaand onderzoek heeft verricht naar het wapen van Terschelling en zijn betekenis. Er wordt nog aan gewerkt. De presentatie van dit boek volgt in mei a.s. en is verkrijgbaar bij uitgeverij Koninklijke van Gorcum uit Assen. Ik ben heel benieuwd, mede omdat mijn Opa Bakker zelf een tafeltje heeft gemaakt op een van zijn vele zeereizen, waarin hij het wapen heeft uitgesneden.

S.O.S. heeft voorts het advies van een donateur om het Strieper Kerkhof weer zichtbaar te maken opgepakt. Er zijn enige elzen omgezaagd en binnenkort worden de rozenbottelstruiken afgemaaid, zodat het Stryper Wyfke weer naar het kerkhof kan kijken en ook het kerkhof weer vanaf de weg zichtbaar is.

Kortom, S.O.S. is niet overal tegen, maar ondersteunt projecten die het typische Terschellinger karakter over het voetlicht brengen.

Maar we zijn nog steeds tegen een aantal ontwikkelingen, waarvan S.O.S vindt dat deze niet thuis horen op ons geliefde eiland. En dan kom ik onvermijdelijk weer terecht bij het festival Eilân, een doorlopend verhaal dat inmiddels het vijfde jaar ingaat. Na de gewonnen rechtszaken heeft de organisator hoger beroep aangetekend bij de Raad van State tegen de vernietiging van de Wnb-vergunning en ontheffing Stiltegebied. S.O.S. heeft inmiddels schriftelijk gereageerd op de beroepschriften. Mijn verwachting is dat eerst in 2025 een mondelinge behandeling zal plaatsvinden en dat dus ook in 2024 het festival met 12.000 bezoekers

geen doorgang zal kunnen vinden. Merkwaardig is wel dat de burgemeester geen hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing van de rechtbank aangaande de evenementenvergunning, die volgens de rechtbank onterecht is geweigerd. Waarom dat niet is gebeurd, valt wellicht te verklaren uit het feit dat de toenmalige burgemeester al met haar hoofd ergens anders was.

Verder is nog het wachten op een datum van mondelinge behandeling bij de Raad van State van het hoger beroep tegen de omgevingsvergunning voor herbouw van het Badhotel Midsland aan Zee. Ik verwacht deze behandeling in de zomer en zal daarvan natuurlijk verslag van doen.

Tot slot, nogmaals het wapen van Terschelling. Uw voorzitter is in februari jl. aldaar in het café-restaurant aangeschoven bij het 'Oude Liedjes Zingen', waarbij onder meer onze secretaris Jaap Smit de harmonica hanteerde en ons medebestuurslid Jan van der Zee mij een liedjesbestand toezond. Dat bracht bij mij vele herinneringen naar boven van verjaardagen en bruiloften, waarbij veel gezongen werd: 'Tis de olie van de druiven' naar de 'Groenlanse straatjes'. Ik raad iedereen aan om eens deel te nemen.

Tot zover!

Jan Willem Spanjer, voorzitter SOS

Donaties, legaten of eenmalige gift

De Stichting ons Schellingerland (S.O.S.) heeft bij de belastingdienst de status van ANBI, ofwel Algemeen Nut Beogende Instelling. Donaties aan SOS mogen worden afgetrokken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Het kan zijn dat U iets te vieren of te gedenken heeft en SOS daarin wilt laten meedelen. Of dat U 'zomaar' extra wilt steunen met een eenmalige gift. Dit kunt U doen door het overmaken van een door U bepaald bedrag. Eventueel kunt U Uw gift bestemmen voor een specifiek doel. U ontvangt dan een schriftelijke bevestiging als bewijs voor de fiscale giftenaftrek. Tevens kunnen legaten en erfenissen in geld of goederen aan SOS onder gunstige fiscale voorwaarden worden geschonken.

Vanwege de ANBI-status hoeft SOS geen erfbelasting af te dragen. Meer informatie kunt U opvragen bij Uw boekhouder en/of notaris.

Relevante gegevens: RSIN nr. 8078.71.461 / Inschrijving KvK: 41000613.

Kwartaaljournaal

Tijdens de wintermaanden is er in heel Nederland overvloedig veel regen gevallen. En op ons eiland was dat niet anders. Het begon al vroeg in de herfst en dat ging vervolgens de hele winter door. Het gevolg is dat diverse paden in de bosgebieden volledig onder water kwamen te staan en onbegaanbaar werden. Hetzelfde is het geval met fietspaden door het duingebied en zelfs de drie oostelijke badwegen. Staatsbosbeheer heeft waar nodig hekken en waarschuwingsborden geplaatst. In het bewoonde gedeelte van ons eiland kregen diverse bewoners wateroverlast rond hun huis en ook liepen kelders vol.

Nu was het in vroegere tijden ook wel eens nat, maar dat water zakte in het voorjaar altijd wel weer vrij snel weg. Maar de huidige situatie is heel extreem. Ik vrees dat we ver in het voorjaar nog met wateroverlast te maken zullen hebben.

Gelukkig is dit niet een probleem van SOS en ik ga gauw beginnen aan waar dit stukje voor bedoeld is: een overzicht van de activiteiten van het SOS-bestuur van de afgelopen periode, van half november 2023 tot half maart 2024.

- Op 20 november waren we aanwezig bij een BOG-vergadering (Beheer Overleg Groep). Van de Provincie konden we vernemen dat alle natuurdoelen op ons eiland niet gehaald zullen worden, maar we hoeven ook niet al te zwaar in te zetten.

De Waddeneilanden hebben geen waterbuffer om bijvoorbeeld een droge periode in de zomermaanden te kunnen overbruggen. Een waterbuffer op de waddeneilanden creëren is echter niet zo eenvoudig.

De winning van (klei)schelpen voor o.a. fietspaden wordt steeds lastiger.

En de konijnen die op de waddendijk leven, zullen deze winter worden afgeschoten.

Van Staatsbosbeheer konden we vernemen dat deze winter bosdunning zal plaats vinden in het bos van Formerum.

Staatsbosbeheer wil meer inzetten op de bestrijding van de exoten Berenklaauw en de Japanse Duizendknoop.

De bio-diversiteit in het duingebied is hoog te noemen omdat meer dan 108 vogelsoorten zijn geteld.

En stuivende duinen verhogen de natuurkwaliteit.

Van het Wetterskip konden we vernemen dat de pompen van de spuisluizen continu draaien om de polder door de extreme regenval droog te houden.

De zeespiegelstijging zorgt voor steeds meer zoute kwel.

En ook worstelt Wetterskip met de vraag waar een zoetwaterberging op ons eiland te realiseren.

- Op 29 november vindt een raadscommissievergadering plaats. Als eerste wordt het concept-bestemmingsplan Gavere besproken. Dit is een gebied van 6 hectare te Formerum a/Zee. Het gebouw Punthoofd is gesloopt en er vindt op dit moment hotelbouw plaats. Met 140 bedden zal dit een flinke recreatiedruk op de omgeving opleveren.

In het gebied bevinden zich ook 36 bunkers van de voormalige Margot Stelling, waarvan 5 stuks in gebruik zijn als recreatiewoning. De huidige eigenaar wil alle bunkers verbouwen tot recreatiewoningen. Er was zelfs sprake van om het fietspad naar Midsland a/Zee te verleggen over de duintoppen van de zeereep! De raad is de mening toegedaan dat de recreatiedruk aldaar wel heel erg hoog wordt. Er zullen hekken omheen geplaatst moeten worden en de Margot Stelling behoort tot het cultuurhistorisch erfgoed. Precedentwerking moet ook niet uitgesloten worden. De raad verlangt daarom meer informatie alvorens een beslissing te nemen.

Ook staat op de agenda de inning van de toeristenbelasting. Hier wordt al sinds een periode van circa 10 jaar over nagedacht en daarom bezochten raadsleden het Duitse eiland Norderney om te zien hoe de inning aldaar verloopt.

Het systeem van innen zou tezamen met de eilanden Schiermonnikoog en Vlieland zijn beslag moeten krijgen. Het nieuwe systeem van innen zou van start moeten gaan op 01-01-2025. In het jaar 2024 zou het aanbestedingsproces in moeten gaan.

- Op 13 december vindt een raadsvergadering plaats. Als eerste staat de herontwikkeling van de Margot-linie te Formerum a/Zee op de agenda. Er vindt al hotelbouw plaats en de eigenaar wil de vroegere bunkers bestemmen tot recreatiewoningen, waarbij ook enkele zullen worden opengesteld voor bezichtiging. De raad vindt het geen kwaliteitsverbetering, terwijl de natuur zal worden opgeofferd voor recreatie. En het gevaar bestaat dat door precedentwerking de gehele zeereep van ons eiland kan worden volgebouwd. De bouw van één hotel vindt de raad genoeg! Vervolgens komt het systeem van inning toeristenbelasting aan de orde. Het zal een gepersonaliseerde inning moeten worden. De raad stelt één ton ter bestrijding van de kosten beschikbaar, maar wil het innen in eigen hand houden. Dus geen samenwerking met rederij Doeksen.

- En op 14 december komt de raad bijeen om het functioneren van de gemeenteraad, de burgemeester en de beide wethouders te bespreken. Dit vanwege een bestuurs- en vertrouwenscrisis. Het wordt een pittige discussie waarbij over en weer vele verwijten vallen. Totdat de burgemeester een telefoontje krijgt en de vergadering verlaat. We horen even later dat ze een burgemeestersfunctie heeft toegezegd gekregen in de gemeente Castricum. Zij zal als burgemeester aanblijven tot 28 maart 2024. Burgemeester Caroline van de Pol is 61 jaar oud en werd in 2020 benoemd tot burgemeester van ons eiland. Hierna beslist de Commissaris van de Koning, Dhr. A. Brok, dat per 2 januari 2024 een vervangende burgemeester zal worden benoemd en wel Dhr. Roelof Cazemier. Dhr. Cazemier was o.a. van 1994 t/m 2000 burgemeester van ons buureiland Ameland.

- Op 10 januari zijn we aanwezig bij de nieuwjaarsbijeenkomst in het gemeentehuis van Terschelling.

- En aansluitend vindt diezelfde avond een raadscommissievergadering plaats. De raad discussieert over 't Land nr.1, alwaar een woonhuis zal worden gesloopt, waar een woonhuis met acht logiesruimtes voor in de plaats zal komen.

En voor starters op de woningmarkt stelde de gemeente een geldlening beschikbaar tot 30.000,- Dit bedrag gaat omhoog naar 40.000,-.

- Op 24 januari vindt een raadsvergadering plaats. Daar dit de eerste vergadering van de pas aangetreden burgemeester is, wordt hij toegesproken door de plaatsvervangende voorzitter, Dhr. H. K. van der Wielen.

We konden vernemen dat in april met achterstallig onderhoud aan de Tonnenloods zal worden begonnen.

De raad discussieert over de inning van de toeristenbelasting. De wethouder verwacht dat ons buureiland Vlieland met ons mee zal doen. (Later zal blijken dat de gemeente Vlieland niet mee wil doen en dus ook niet mee deelt in de kosten).

We konden vernemen dat de bewoners van woningen aan de dorpsstraat te Lies al sinds 2018 veel last hebben van trillingen. De oorzaak schijnt o.a. te zijn: zwaar verkeer, gepaard gaande met een slecht wegdek. Een oplossing is niet direct voor handen, zodat meer onderzoek nodig is.

De tarieven voor de OZB-belasting gaan dit jaar met 9,58 % omhoog. De raad vindt wel dat de kosten voor zomerwoningbezitters wel exorbitant hoog worden. Prijs Terschelling zich op deze wijze niet uit de markt, zo luidt de vraag.

- Op 14 februari vindt weer een raadscommissievergadering plaats. De trillingen in de dorpskern van Lies komen weer ter sprake. Er zijn 13 huiseigenaren die hebben aangegeven er last van te hebben. Het getril wordt alleen maar erger en is al aan de gang sinds het jaar 2014. Als oplossing wordt gedacht aan: snelheidsvermindering of i.p.v. straatstenen de weg te voorzien van een asfaltlaag. De weg herbestraten vergt een bedrag van acht ton! Verder onderzoek vergt een bedrag van 160.000,-

De gemeente heeft diverse gebouwen op ons eiland in eigendom. Voor onderhoud wordt het gebouwenbeheerplan vastgesteld. En hierbij hoort een MJOP of: meerjaren onderhoudsplan. Voor de periode 2024 - 2028 wordt gevraagd om een bedrag van 450.000,- ter beschikking te stellen.

De raad constateert wel dat er achterstallig onderhoud is, maar er ontstaat verschil van mening over de vraag waar precies het onderhoud begint en het met verduurzamen eindigt!

- Op 23 februari komt het algemeen bestuur van SOS ter vergadering bijeen.

- Op 6 maart vindt een raadsvergadering plaats, waarbij een inspreker de raad wijst op het feit dat in het jaar 2029 misschien een nieuwe concessiehouder de veerdienst zal overnemen. De komende jaren zal hier een beslissing over vallen. Omdat dit onze levensader is naar de vaste wal vraagt hij om inspraak vóór die tijd door alle inwoners van Terschelling. Zo zal er een programma van eisen moeten komen. En hij verzoekt tevens de gemeente dringend om attent te zijn op deze zaak.

Betreffende woningbouw op ons eiland konden we van de wethouder vernemen dat tot op heden 92 woningen zijn gerealiseerd en er 14 in aanbouw zijn. Er zijn 35 woningen in ontwikkeling.

De huidige wateroverlast zorgt op diverse plekken voor soms gevaarlijke situaties. Het college gaat in gesprek met SBB om voor dit probleem naar oplossingen te zoeken, maar dit zal niet eenvoudig zijn.

Betreffende het wegenonderhoudsplan wordt opgemerkt dat het fietspad langs de hoofdweg in Formerum erg slecht te berijden is.

De gemeente heeft de oude Strandvonderijschuur (beter bekend als: Pakhuus) te Hoorn in eigendom en wil deze verkopen aan de Buurtschappen Hoorn en Lies. Deze schuur is gebouwd in 1798 en is door de buurtschappen als bergruimte in gebruik. Als het verkocht gaat worden, is het vreemd dat nu nog onderhoud gepleegd wordt, zo is de mening van de raad.

Vanwege de heropening van een supermarkt te Midsland werd een grote reclamelichtzuil langs de kant van de hoofdweg geplaatst. Deze wordt gedurende slechts één maand gedoogd en moet dan weer weg, zo kunnen we vernemen.

Vervolgens praat de raad over de verhoudingen tussen de beide wethouders en de gemeenteraad. Het wordt weer laat en er wordt ook veel geschorst. Uiteindelijk wordt een motie gepresenteerd, welke de wethouders met een nipte meerderheid van één stem overleven. De oppositiepartijen zijn vóór de motie, maar de coalitiepartijen stemmen tegen de motie.

- Op 14 maart zijn we aanwezig bij de presentatie van het ‘Meslânzer Woardeboek’. Onze stichting is een van de grotere sponsors voor de totstandkoming van dit boek.

- En op 15 maart zijn we aanwezig bij de uitreiking van de Lutineprijs. De prijs viel ten deel aan dhr. Pieter Breuker voor zijn boek: ‘Op naar Terschelling. Pioniers, Badgasten en Toeristen 1581 – 1940’.

Beste lezer, ik ben er weer doorheen. Dat het voorjaar in aantocht is, merken we o.a. aan in bloei staande planten, struiken en bomen. De zon krijgt steeds meer kracht en het eerste kievitsei is op ons eiland ook alweer gevonden. Dit weekend vindt de Fjoertoerwandeling plaats en dat is meestal het begin van het toeristen-seizoen. Ik hoop met u dat we met z’n allen een fraai voorjaar tegemoet zullen gaan.

Jaarverslag 2023

1. Bestuur

Het algemeen bestuur bestaat eind december uit veertien leden. Het algemeen bestuur kwam dit jaar vier keer ter vergadering bijeen, terwijl éénmaal werd vergaderd met het dagelijkse bestuur.

Als zich een probleem voordoet waarbij een snelle beslissing van het algemeen bestuur vereist is, wordt gebruikt gemaakt van e-mail, waarbij de wederzijdse standpunten naar voren kunnen worden gebracht.

2. Miedbringer en Website

Zoals we gewend zijn, verscheen ons mededelingenblad 'De Miedbringer' ook dit jaar weer drie maal. Ook wordt De Miedbringer op onze website gepubliceerd.

Aan het einde van dit jaar kreeg de samensteller van De Miedbringer, Dhr. J. P. Kok het bericht dat hij ongeneeslijk ziek was. Het einde kwam helaas veel sneller als verwacht. We zijn Dhr. J.P. Kok zeer erkentelijk voor het samenstellen van De Miedbringer gedurende een lange reeks van jaren. Zijn zoon Brent neemt de werkzaamheden van zijn vader over.

De website sos-terschelling.nl functioneert ook goed, het valt alleen niet mee om de website werkelijk actueel te houden.

3. Algemene Donateursvergadering

De vergadering werd gehouden in het 'Ons Huis' te West-Terschelling op vrijdag 15 september. Aanwezig zijn 11 bestuursleden en 20 donateurs.

De volgende bestuursleden zijn aftredend: Dhr. G. Muiser, Mevr. G. de Grand en mevr. M. Wartena, evenals Dhr. P. J. Zumkehr, Dhr. H. F. Schurink en Dhr. H. J. Hees. Zij stellen zich allen weer herkiesbaar en worden allemaal per acclamatie herkozen.

4. Ruimtelijke Ordening

Betreffende de organisatie van het 'Eilânfestival', gepland nabij het Duinmeertje van Hee, verschenen wij op 4 mei voor de Bestuursrechter in de Rechtbank van Leeuwarden, tezamen met de 'Groep van 12' en de Buren van Hee. Ten eerste wordt de overschrijding van de geluidsnorm behandeld; vervolgens kwam de Wet Natuurbescherming aan de orde, waarbij de stikstofwaarden zwaar meewegen.

En als laatste kwam het beroep tegen het niet verlenen van de evenementenvergunning door de burgemeester aan de orde. De rechter heeft veel tijd nodig om tot een uitspraak te komen. Deze kwam pas op 13 oktober, waarbij de rechter de Buren van Hee, de Groep van 12 en SOS in het gelijk stelt, omdat niet voldoende rekening is gehouden met de stikstofdepositie en geluidscriteria. De rechter acht het weigeren van de verlening van de Evenementenvergunning echter onterecht. Aan het einde van het jaar vernemen we dat de organisator van het evenement Chasing the Hihat hoger beroep heeft aangetekend tegen de uitspraak.

Dus zal dit jaar een vervolg plaatsvinden bij de Raad van State.

De realisatie van een 'Beleef- en Informatiecentrum' in de Tonnenloods aan het havenfront te West-Terschelling vordert dit jaar maar langzaam. Zoals bekend dragen Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Gemeente Terschelling, Provincie Friesland en het Waddenfonds elk voor één miljoen euro in de kosten bij. De wethouder moest dit jaar echter melden dat door gestegen bouwkosten de prijs zeker met één miljoen zal worden overschreden.

Wat betreft de problematiek rond de Manege te Hoorn waren dit jaar weinig ontwikkelingen. Hetzelfde kan gezegd worden van de bouw van een Badhotel op de Zeereep te Midsland aan Zee. Tezamen met verschillende eigenaren van recreatiewoningen te Midsland a/Zee maken we hiervoor de gang naar de Raad van State.

Het was dit jaar het voorbereidingsjaar voor herstel- en vernieuwingswerkzaamheden aan de haven. De werkzaamheden zullen het gebied bestrijken vanaf het Zeeliedenmonument tot aan de Jachthaven. De haven vormt de navelstreng met de vaste wal en is van levensbelang voor de Terschellinger economie. Het haverterrein is aan een herinrichting toe, waarbij de terminal verplaatst zal gaan worden. Er wordt overwogen een tweede aanleginrichting aan te leggen. De haven is echter wel geheel buitendijks gebied!

Ook moet de Willem Barentszkade heringericht worden. De kade zal voorzien worden van een schuin talud.

De raad trekt er in totaal 15 miljoen voor uit. Hierdoor wordt dit het grootste project dat ooit op ons eiland is uitgevoerd. De raad twijfelt er echter nu al aan of het beschikbaar gestelde bedrag wel voldoende zal zijn voor alle geplande werkzaamheden!

Ondertussen begint Rijkswaterstaat dit jaar al met het vernieuwen van de damwanden op de plek waar de veerboot aanmeert.

Op ons eiland wordt in het kader van 135+ flink gebouwd om iets te doen aan de woningnood. In dit kader wordt 135+ verhoogd naar 195+; de zoekgebieden worden uitgebreid en de beleidsregels worden versoepeld.

De grote zoekgebieden zijn: 'Bermuda Driehoek Drie' nabij het zwembad te West, de plek waar zich nu nog het Centrum voor Natuur en Landschap bevindt, een locatie in de 'Zuidermiede' te Midsland, Dorpshuis de Stoek te Hoorn, dat zal worden verplaatst, waarna op die locatie woningbouw kan plaatsvinden.

Ook wordt gewerkt aan de realisatie van de bouw van 12 woningen op de plek waar vroeger een boerderij was gesitueerd ten oosten van de Spar in het dorp Lies.

Het gebouw van de oude campus (voormalig gebouw Victoria) zal in samenwerking met Noordelijke Hogeschool Leeuwarden Stenden een hoogwaardige dige onderwijs- en onderzoeksfaciliteit worden.

Op de zeereep te Formerum aan Zee is het voormalige gebouw ‘Punthoofd’ vorig jaar gesloopt en er wordt thans gebouwd aan een appartementenhotel. In totaal komen er 140 bedden, wat al een behoorlijke druk op de omgeving zal opleveren. Het geheel maakte tijdens de tweede wereldoorlog deel uit van de Margot Stelling. Erbij in de directe omgeving bevinden zich 36 bunkers waarvan 5 stuks reeds in gebruik zijn. (Dit gebied staat ook bekend als ‘Gavere’). De ontwikkelaar wilde ook aanvankelijk het fietspad van Formerum a/Zee naar Midsland a/Zee verleggen, enkele bunkers voor het publiek openstellen en de overige bunkers geschikt maken als recreatiewoningen. Dit zou betekenen dat het nu nog vrij toegankelijke gebied omsloten zou worden door hekken, etc. De raad is de mening toegedaan dat de Margot Stelling valt onder het cultureel erfgoed en dat dit ook zo moet blijven. Ook wil de raad niet ingrijpen in het landschap en al helemaal geen hekken eromheen. Daarnaast wordt ook geconstateerd dat Terschelling niet nog drukker hoeft te worden. Het omzetten van de onbewoonde bunkers tot recreatieappartementen gaat dus niet door.

5. Diversen

Dit jaar staat geheel in het teken van een bestuurs- en vertrouwenscrisis op het gemeentehuis tussen de burgemeester, de raad en de beide wethouders. In een motie wordt in januari het vertrouwen in de burgemeester opgezegd. In maart doet de Commissaris der Koning Brok aan de raad en het College van B&W een ‘moreel appel’ om ‘gezamenlijk de schouders eronder te zetten’ om met elkaar weer tot een normale verstandhouding te komen. Zo worden er o.a. twee ‘mediators’ benoemd. Half december wordt tijdens een raadsvergadering het probleem publiekelijk besproken, waarbij verwijten over en weer gaan. Totdat de burgemeester de vergadering onderbreekt en vervolgens het nieuws naar buiten brengt dat ze een nieuwe functie heeft aanvaard in de gemeente Castricum, welk optreden de landelijke pers haalt.

Eind december wordt Dhr. Roelf Sikkes Cazemier, geboren te Oldebroek op 12 april 1959 tot waarnemend burgemeester benoemd. Dhr. Cazemier was o.a. van 1994 – 2000 burgemeester van Ameland. Op 2 januari 2024 treedt hij in functie, terwijl de vertrekkende burgemeester, Mevr. C. van de Pol, op 28 maart naar de gemeente Castricum zal vertrekken.

Dit jaar werd weer druk nagedacht over een andere vorm van het innen van de toeristenbelasting. De gemeente vermoedt dat er geld ‘weglekt’. Men denkt o.a. aan de opstelling van poortjes. De gemeente wil met de inning liever niet samenwerken met Doeksen, maar alles zelf in de hand houden. Er wordt al met een nieuwe vorm van innen gewerkt sinds het jaar 2013, en er zijn enkele bezoeken van de raad aan het Duitse eiland Norderney om te zien hoe daar de toeristenbelasting wordt geïnd. De invoering vergt toch wel een behoorlijke investering. De gemeente hoopt op samenwerking in deze met de eilanden Vlieland, Schiermonnikoog en Norderney om de kosten te spreiden.

In het jaar 2024 moet het aanbestedingsproces gaan plaatsvinden. Als alles volgens plan verloopt zou het nieuwe systeem op 1 januari 2025 kunnen worden ingevoerd. De toeristenbelasting voor dit jaar wordt vastgesteld op 2,10 p.p.p.n.

Er zijn plannen bekend gemaakt om naar gas te gaan boren in de Noordzee ten noorden van ons eiland. Het boren zal geschieden buiten het N-2000 gebied en zuid van de oost gaande scheepvaartroute. De afstand vanaf het strand zal ongeveer 10 kilometer bedragen, zodat de boorplatforms vanaf het strand goed zichtbaar zullen zijn.

Als de boorwerkzaamheden zullen zijn afgerond en de gasproductie op gang is gekomen, blijft één productieplatform over, dat 10 km noord van het Heart Break Hotel zal worden geplaatst.

Eind november wordt bekend dat de Lutineprijs 2023 zal worden toegekend aan Dhr. Pieter Breuker voor zijn boek 'Op naar Terschelling, Pioniers, Badgasten en Toeristen 1581 – 1940'. De prijs zal in het voorjaar van 2024 uitgereikt worden.

6. Tot slot

De seinpaal op het Seinpaalduin is dringend aan groot onderhoud toe. De paal is het gehele jaar door blootgesteld aan alle wisselende weersomstandigheden. De lantaarns zullen voorzien worden van led-lampen, de bekabeling zal worden vernieuwd, terwijl de trap zal worden voorzien van een veiligheidskooi. Tevens zal een informatiepaneel worden geplaatst, waarop de betekenis van de getoonde verlichting wordt verklaard en de geschiedenis van de seinpaal wordt verteld. Dit jaar stond geheel in het teken om de benodigde subsidies hiervoor te verkrijgen.

Seinpaal, de stand van zaken

16

Het is al geruime tijd stil rond de herstelwerkzaamheden aan de seinpaal op het Seinpaalduin te West-Terschelling. Zoals bekend moet de bedrading worden vernieuwd en zullen de lantaarns van led-lampen worden voorzien. Ook krijgt de ladder een beschermingskooi. Dit voor de veiligheid van diegene die naar boven klautert om bijvoorbeeld een lamp te verwisselen. Nadat vorig jaar de benodigde subsidies waren verkregen, kon het werk van start gaan. Voordat de herfst inviel en het stormseizoen begon, lukte dit echter niet. Er zal een kraan naar de seinpaal rijden met een werkbak. In deze bak moeten de monteurs de werkzaamheden uitvoeren in weer en in wind en met lage temperaturen en regen. Met een harde wind is dit natuurlijk geen sinecure.

Het wachten is op een vroeg voorjaar met vriendelijk weer en het streven blijft toch om in april a.s. de gerenoveerde seinpaal feestelijk in gebruik te nemen.

Maart 2024, Jaap Smit

Seinpaal op het Seinpaalduin
Stormsignaal voor de zeevaart

VERKLARING VAN DE LICHTVERWIJING

- Windsein-hoog
7 Bfl alle richtingen
- Noordwest 8 Bfl of hoger
- Noordoost 8 Bfl of hoger
- Zuidwest 8 Bfl of hoger
- Zuidoost 8 Bfl of hoger
- Zuidwest 8 Bfl of hoger

Verboden te betreden.

Onderhoud Strieper kerkhof

Op initiatief van SOS is afgelopen winter flink wat onderhoud aan het Strieper Kerkhof verricht.

U kent vast wel de sage van het Strieper Wiefke. De Engelse soldaten trokken al plunderend over het eiland en kwamen vervolgens bij het Strieper kerkhof. Ze vroegen aan het Strieper wiefke wat dat was, waarna ze zei: “Ze staan er bij honderden, maar ze liggen er bij duizenden”. De soldaten vreesden voor een hinderlaag en besloten vervolgens rechtsomkeerd te maken.

Zoals u allen wel bekend is, staat het standbeeld van het ‘Strieper Wiefke’ halverwege tussen het dorp Baaiduinen en het Strieper kerkhof, waarbij ze naar het kerkhof wijst. En, beste lezer, hier zat het probleem, want een bomensingel aan de westzijde van het kerkhof ontnam haar het zicht op het kerkhof. Vooral in de zomer zorgden de blaadjes aan de bomen ervoor, dat ze het hele kerkhof niet eens meer kon zien! Vandaar dat we de elzensingel geheel hebben weggekapt.

Vervolgens raakte het kerkhof de laatste paar jaar ook nog eens overwoekerd met allerhande planten, waaronder heel veel rozebottels. Deze begroeiing is ook verwijderd, zodat op dit moment het kerkhof er weer een stuk fraaier en beter zichtbaar bijligt!

Jaap Smit

19

Kaapje op de Boschplaat

Het zal de strandrijders van ons eiland deze winter niet ontgaan zijn: het berijdbare strand wordt voorbij het ‘Hûske op’e Hoek’, ofwel het drenkelingenhuisje, steeds smaller. De noordoostelijke hoek van ons eiland is ook deze winter flink onderhevig geweest aan erosie.

Toen ik nog als jongetje op het eiland rondliep, strekte de Boschplaat zich uit tot kilometerpaal 30 en ook nog wel ietsje meer. De Boschplaat was nog een onbegroeide kale vlakke, waarop zich enkele groepen duingebied bevonden.

We kenden de eerste, tweede, derde en zelfs de vierde duintjes. En daarna kwamen nog de ‘Helmpôlen’ en het ‘Amelander Duin’. Deze laatste duingebieden zijn door de zee helemaal verzwolgen. En ook is de laatste jaren de ‘Cupido’s Polder’ bijna helemaal verdwenen. Er is door erosie ca. 500 hectare aan zandoppervlak verdwenen en ons eiland is een dikke twee kilometer korter geworden.

Nu verdwijnt zand niet zomaar van de aardbodem. Het is merendeels terecht gekomen als zandhaak aan de Boschplaat. Dit wordt de Koffiebonenplaat genoemd. Ook heeft veel zand zich als een dun laagje verspreid over de wadbodem van de Waddenzee.

Kleine kaapje

De foto laat de duinafslag zien. Ook ziet u een foto van het ‘Kleine Kaapje’.

Op de Boschplaat staat dankzij de zorg van Stichting Ons Schellingerland nog altijd deze zeekaap. In 2002 heeft SOS de kaap overgenomen, omdat ze die terecht zag als bijzonder maritiem erfgoed, dat tot de kenmerkende ‘gebouwen’ van het eiland behoort.

Hij wijst niet langer de zeeman de weg, maar is wel een belangrijk cultuurhistorisch monument. Deze Kleine Kaap of Noordkaap heeft samen met de inmiddels verdwenen Grote Kaap richting gegeven aan de scheepvaart door het Amelander Zeegat. Vroeger waren er veel van dergelijke kapen in het waddegebied, maar tegenwoordig zijn er maar enkele over.

Dit kaapje dreigde in het jaar 2004 in zee te verdwijnen en werd in november van dat jaar weggehaald en veilig gesteld. Drie jaar daarna, en wel in december 2007, werd het kaapje herplaatst naar zijn huidige locatie bij paal 26.400, ofwel 53026’27,7”NB, 5030’54,3”OL.

Op dit moment van schrijven staat het kaapje nog op een veilige plek en is verplaatsing nog niet aan de orde. Maar als de afslag op dezelfde voet verder gaat en dit ook nog eens gepaard gaat met een stijgende zeespiegel, dan komt verplaatsing binnen ca. tien jaar zeker weer aan de orde.

Jaap Smit

21

Nieuw verschenen: het Meslânzer Woardeboek

22

Nadat er vele jaren aan gewerkt was, brak eindelijk de dag aan dat er een woordenboek van het dialect van Midsland op Terschelling gepresenteerd kon worden. Dat was donderdag 14 maart in een volle gelagkamer van café ‘Het Wapen van Terschelling’ in Meslâns, zoals Midsland wordt genoemd. SOS maakte met een flinke financiële bijdrage het verschijnen van dit boek mede mogelijk.

Terschelling is dialectologisch een apart geval. West-Terschelling en de oostelijke dorpen zijn van oudsher Friestalig, ook al is dat een Fries dat behoorlijk afwijkt van dat van de vaste wal. Bovendien verschillen het Westers en het Aasters ook weer van elkaar. Daartussenin wordt in Midsland en in de bijbehorende dorpen en buurtschappen een taal gesproken die hoort bij de Nederlands-Friese mengdialecten, zoals het Stadsfries, het Bildts en het Amelands. Binnen deze dialecten heeft het Meslânzers een eigen karakter. Zo worden de beginklanken g- en sk- op z'n Nederlands uitgesproken.

Verder heeft het Meslânzers een groot aantal eigen woorden. Deze zijn in het woordenboekgedeelte van zo'n 150 bladzijden verzameld. Ze zijn door middel van een index ook via het Nederlands te vinden. Het boek, dat in totaal 286 bladzijden telt, heeft naast een inleiding ook een overzicht van uitspraak en grammatica.

Aan het woordenboek is sinds 2008 gewerkt door Triny Martens, Gettje Pals, Nel Swart en Piet Smit, met de steun van een klankbordgroep van dialectsprekers. Zo'n vijf jaar geleden kregen zij ook hulp van de toen net gepensioneerde Siebren Dyk. De oud-medewerker van de Fryske Akademy zorgde ervoor, dat de oorspronkelijke woordenlijsten in een woordenboekformaat werden overgebracht, en hij verzorgde ook het grammaticagedeelte.

Boekgegevens Meslânzer Woardeboek: Samengesteld door de Werkgroep Meslânzers (Triny Martens, Gettje Pals, Piet Smit en Nel Swart) met medewerking van Siebren Dyk.

Uitvoering: ingebonden

ISBN: 978 949 331 8250

Verkoopprijs: 29,90

Uitgever: Afûk, nummer 1142 van de Fryske Akademy en als deel 14 in de Rige Fryske Dialekstúdzes.

www.websjop.afuk.frl

(met dank aan de Afûk)

*op de bres
voor een
bijzonder eiland!*

*U kunt ons helpen door
donateur te worden
voor minimaal € 17,50 per jaar*

